

ECOLOGIA

EL VOLTOR COMÚ (*GYPS FULVUS*). SITUACIÓ DE L'ESPÈCIE A LA PROVÍNCIA DE CASTELLÓ (i II)

Problemàtica de l'espècie

Actualment, la població de voltor comú (*Gyps fulvus*) al País Valencià es troba en període d'estabilització. No obstant això, l'espècie encara pateix greus agressions que entrebanquen llur viabilitat a curt termini. A grans trets, les causes d'aquesta situació són les següents:

1. Causes directes de mortalitat.

D'ençà el 1981, hem quantificat un total de 94 exemplars morts o que es trobaven a punt d'estar-ho a la província de Castelló. I suposem que aquesta xifra sols és una petita mostra del que està passant. Les causes d'aquesta mortaldat, van ser –de major a menor importància– les següents: (vegeu gràfic número 1)

– El 74% dels casos, la mort va esdevenir com a resultat de processos de desnutrició i de deshidratació greus. D'aquests individus morts, el 70% n'eren voltors joves (d'edat menor als tres anys). La raó d'aquest percentatge alt de mortalitat és el fet que durant l'època de dispersió –que comprèn els mesos d'agost a desembre–, els joves i inexperts voltors no són capaços de trobar l'aliment suficient per tal de poder afrontar la despesa energètica que comporta el viatge, per la qual cosa acaben debilitant-se i, finalment, moren.

– El 10% dels casos, la mort va estar causada per trets de caçadors furtius. A més, un 4% de mortalitat està relacionat amb la ingestió d'esquers emmetzinats.

Pel que fa a la resta de casos observats, la mort esdevingué com a resultat d'electrocucions, atropellaments, etc.; factors que, tots plegats, afecten d'una manera parcial la població de voltors.

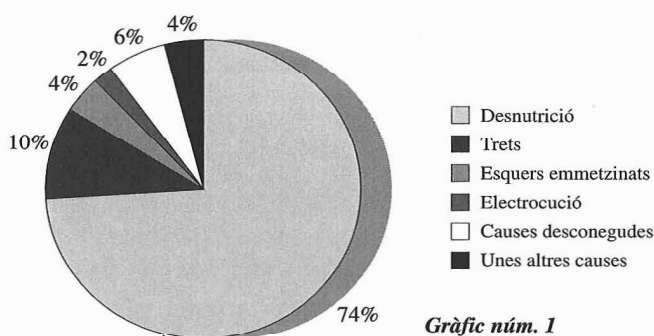
2. Causes indirectes de mortalitat.

Es tracta d'agressions que, sense eliminar directament el voltor, produeixen les mateixes conseqüències que l'anterior, perquè trasbalsen l'hàbitat de les colònies de voltors en l'època de cria. Pel que fa a això, cal dir que el problema més greu que afecta les colònies és la proximitat dels nius a les carreteres i senders de la muntanya. Així, per exemple, el fet d'anar-hi a fotografiar, filmar i observar els ous o els pollets al niu, són causes que provoquen la mort per refredament (la mare mentre nosaltres hi som enllà no entrarà pas al niu per tal de donar calor als ous o als pollets). És a dir, les molèsties humanes contínues provoquen l'abandó del niu i, per tant, la mort següent del pollet.

Les causes indirectes de mortalitat que hem pogut detectar (de major a menor grau de perillositat) són les següents:

– Escalada i muntanyisme.

Causas de mortalitat del voltor comú a la província de Castelló (1981-1995)

Gràfic núm. 1

- Fotògrafs i curiosos.
- Visites dels mal anomenats “amics de la natura” i ornitòlegs.
- Competicions esportives a motor (4x4, trial, etc.)
- Excursionisme i romeries.

Cal dir que aquestes causes s'agreu en arribar els caps de setmana i, sobretot en festes assenyalades, com ara la Setmana Santa, tot just quan arriba l'època de cria de l'espècie.

3. Causes directes mitjançant la destrucció de l'hàbitat.

La destrucció de l'hàbitat és, sens dubte, la principal agressió que pateix el voltor. Aquesta es produeix com a resultat de la construcció excessiva de pistes forestals i camins rurals propers a la ubicació dels nius de voltors. Pel que fa a això, cal esmentar la construcció irracional d'obres, com ara preses, embassaments i urbanitzacions il·legals. I també la pràctica de

ECOLOGIA

treballs forestals (tales abusives, aclarats absurds, tallafocs, etc.) durant l'època de reproducció de l'espècie.

4. Disminució de l'aliment disponible.

Pel que fa a això, tant la legislació vigent —que obliga a soterrar o incinerar els animals morts— com la disminució del pasturatge, han provocat una manca important del bestiar mort que tradicionalment s'abandonava a la muntanya, la qual cosa suposa una dràstica disminució de l'aliment aprofitable pels voltors.

Protecció de l'espècie

Entre les nombroses mesures que cal prendre per tal de protegir i conservar el volor comú al País Valencià, hi considerem les següents:

- Demanar a les diverses administracions públiques, com ara la Conselleria d'Agricultura i Medi Ambient, la Conselleria d'Obres Públiques i Turisme i la Diputació Provincial de Castelló el compromís real a conservar i protegir l'espècie, mitjançant la coordinació eficaç entre totes tres administracions.

- Mantenir una font regular d'alimentació del volor, a través de l'aprofitament de les deixalles de la indústria ramadera —granges d'oví i de porcs. Pel que fa a això, cal insistir que qualsevol intent d'impedir que els ramaders seguesquen abocant els cadàvers del ramat a la muntanya pot dur conseqüències força negatives pel que fa a la pervivència de l'espècie.

- Mantenir, restaurar i reutilitzar els femers tradicionals del bestiar mort. A més, cal potenciar la construcció de menjadors artificials —previ estudis de viabilitat—, tot dissenyant un Pla de distribució de la carronya en llocs dispersos, sobretot a la zona nord-occidental del País Valencià.

- Evitar qualsevol modificació del medi a les zones d'influència del volor, sobretot pel que fa a la construcció d'urbanitzacions, embassaments, carreteres, etc., tot rebutjant els projectes que no comporten un estudi previ rigorós d'impacte ambiental.

- Rebutjar la instal·lació de les torres elèctriques tradicionals fent servir els models de línies elèctriques modernes que tenen en compte la possible repercussió sobre els ocells planejadors.

- Desenrotllament dels esports de muntanya —sobretot, l'escalada i el muntanyisme— en zones en què no s'afecte

Niu de voltors.

GER

l'entorn del volor. Pel que fa a això, potser fóra escaient el disseny de rutes o itineraris alternatius als actuals.

- Tancament de les pistes forestals i camins rurals que transcorreguen pels voltants de les àrees de cria, evitant l'excessiu trànsit dels furtius.

- Realització de les feines forestals, com ara les tales, l'esbrossament, etc., fora de l'època de reproducció de l'espècie.

- Instruir les guarderies forestals i els agents del SEPRONA en temes de conservació mediambiental, per tal d'evitar els trets dels caçadors furtius i l'espoli de l'espècie.

- Les administracions i els organismes competents haurien de perseguir els caçadors que abatessen els voltors i d'altres ocells protegits, mitjançant moltes exemplars als infractors i el retirament de la llicència de caça durant un

període mínim de 10 anys. A més, els vedats de caça en què apareguessen voltors morts com a resultat d'enverinaments, trets, ceps, etc., haurien de tancar-se durant un període mai no inferior als 15 anys.

- Evitar l'ús de substàncies metzinoses al camp i a la muntanya, mitjançant campanyes de divulgació en què s'exposen els beneficis que ens aporten els voltors.

- L'administració hauria de declarar zones protegides les àrees de cria de l'espècie.

- Promoure reunions sistemàtiques i itinerants d'experts en la matèria, en què es debatessen aspectes importants pel que fa a l'espècie (metodologia, problemàtica, conservació, etc.).

Amb tot, no podem afirmar, ni de bon tros, que la població de volor comú al País Valencià estiga total-

ment protegida, malgrat el que diga l'administració.

Hem de ser prudents, perquè si les condicions actuals en què viu el volor no s'alteren massa —a causa dels impactes mediambientals—, o bé se mantenen unes condicions semblants a les actuals, estem segurs que la població de voltors s'estabilitzarà i, fins i tot anirà augmentant de mica en mica. Però, si pel contrari les circumstàncies canvien dràsticament, la població de volor disminuirà a corre cuita i, fins i tot podem fer-la desaparèixer de la província de Castelló que, a hores d'ara, atresora la reserva més important de l'espècie al País Valencià.

Josep Bort i Cubero
(GER)

L'amic del volor.

GER